

บรรณานุกรม

กฎหมาย

ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชกำหนดการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562

ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง การคุ้มครองสิทธิของผู้โดยสารที่ใช้บริการสายการบินของไทย
ในเส้นทางบินประจำภายในประเทศ พ.ศ. 2553

ประกาศสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย เรื่อง ข้อกำหนดการรับรองผู้ดำเนินการเดิน
อากาศ (Air Operator Certificate requirements) พ.ศ. 2564.

ข้อบังคับของคณะกรรมการการบินพลเรือน ฉบับที่ 85 ว่าด้วยใบรับรองผู้ดำเนินการเดินอากาศ

ข้อบังคับของคณะกรรมการการบินพลเรือน ฉบับที่ 86 ว่าด้วยการเดินอากาศของอากาศยาน.

ข้อบังคับของคณะกรรมการการบินพลเรือน ฉบับที่ 97 ว่าด้วยการอนุญาตประกอบกิจการการบิน

พลเรือนประเภทการขนส่งทางอากาศเพื่อการพาณิชย์และประเภททำงานทางอากาศ

ระเบียบคณะกรรมการกำกับสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยว่าด้วยการแบ่งส่วนงาน

ภายในของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2565.

ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคว่าด้วยหลักเกณฑ์การไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมข้อ

พิพาทเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค พ.ศ. 2559

กฎหมายต่างประเทศ

Alternative Dispute Resolution for Consumer Disputes Regulations 2015 (as amended)

Air Passenger Protection Regulations

Canada Transportation Act

Convention on International Civil Aviation

Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards. (New York, 1958)

International Air Service Transit Agreement

International Air Transport Agreement

Law 7/2017, of November 2, which incorporates the Spanish legal system Directive 2013/11/EU, of the European Parliament and of the Council, of May 21, 2013, regarding the alternative resolution of consumer disputes

Ministerial Order TMA/201/2022, of 14 March

Regulation (EC) No 261/2004 of the European Parliament and of the Council of 11 February 2004 establishing common rules on compensation and assistance to passengers in the event of denied boarding and of cancellation or long delay flights.

Royal Decree 184/2008, of February 8, which approves the Statute of the State Aviation Safety Agency.

หนังสือ

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2564). *หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

จาตุรนต์ ธีระวัฒน์. (2550). *กฎหมายระหว่างประเทศ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์ศาสตร์. (2540). *กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง*. กรุงเทพฯ: จีรรัชการพิมพ์.

ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2561). *รัฐและนิติบุคคลมหาชน* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

_____. (2563). *คำอธิบายกฎหมายปกครอง* (พิมพ์ครั้งที่ 29). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ธรรมนิติย์ สุ่มันตกุล. (2560). *กฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจ : ทฤษฎี “กฎ” ในทางเศรษฐศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

รัชชัย สุวรรณพาณิชย์. (2558). *คำอธิบายพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2560). *หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2551). *ธุรกิจการบิน Airline business* (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

ประยูร กาญจนกุล. (2538). *คำอธิบายกฎหมายปกครอง* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มานิตย์ จุมปา. (2551). **คำอธิบายกฎหมายปกครองว่าด้วยการกระทำทางปกครองและการควบคุมการกระทำทางปกครอง เล่ม 1** (พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2551). **คำอธิบายกฎหมายปกครองว่าด้วยการกระทำทางปกครองและการควบคุมการกระทำทางปกครอง เล่ม 2** (พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2564). **ข้อความคิดและหลักการพื้นฐานบางประการของกฎหมายปกครอง** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สุภาวณีย์ อมรจิตสุวรรณ. (2563). **หลักกฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่. (2563). **การใกล้เคียงข้อพิพาทก่อนฟ้องและหลังฟ้อง**. กรุงเทพฯ: นิติธรรมสารวุฒ เบญจกุล. (ม.ป.ป.). **เทคนิคการใกล้เคียง : ยุทธศาสตร์และทฤษฎีการเจรจา**. กรุงเทพฯ: ศาลแพ่งศรีวิท ลิมปรั้งษ์. (2545). **อนุญาโตตุลาการตามกฎหมายใหม่กับการระงับข้อพิพาท**. กรุงเทพฯ: นิติรัฐ.
- เสาวนีย์ อัสวโรจน์. (2554). **คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยวิธีการระงับข้อพิพาททางธุรกิจโดยอนุญาโตตุลาการ** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนันต์ จันทร์โอภาส. (2536). **การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการนอกศาล**. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์

- กมลนัยน์ ชลประทีน. (2555). **มาตรการทางกฎหมายที่ใช้บังคับในการแข่งขันระหว่างรัฐวิสาหกิจกับเอกชนในธุรกิจสายการบินในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลศักดิ์ ชั่วชู. (2553). **การนำมาตรการทางกฎหมายมารองรับการจัดทำบริการสาธารณะในระบบ PPP**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกริกเกียรติ ทิพย์ชัย. (2559). **การควบคุม กำกับดูแลเอกชนจัดทำบริการสาธารณะโดยรัฐ**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จณินธรณ์ พรานขุน. (2562). **ปัญหากฎหมายในการส่งเสริมการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์ของไทย**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายธุรกิจ, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- ดวงเดือน สุเทพพร. (2546). *การแทรกแซงของรัฐในทางเศรษฐกิจในขอบเขตของกฎหมายมหาชน*.
 วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต ทวีพัฒนานนท์. (2549). *การระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยในธุรกิจประกันภัย*. วิทยานิพนธ์
 นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชนพล พุฒสกุล. (2559). *มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของผู้โดยสารที่ใช้บริการ
 สายการบินแบบเช่าเหมาลำ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายธุรกิจ,
 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธีรัญญา สระทองอ่อน. (2550). *ขอบเขตในการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองโดยศาล
 ปกครอง*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปภาวี กิตติกันตังค์. (2552). *สถานะทางกฎหมายมหาชนและการใช้อำนาจกำกับดูแลตลาดเงิน
 ของธนาคารแห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์,
 คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะวรรณ ประมวลทรัพย์. (2550). *รูปแบบที่เหมาะสมขององค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการบินพล
 เรือในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะ
 นิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พ.อ.อ. ปวีศ อ่อนสุทธี. (2563). *การกำกับดูแลความปลอดภัยของการบินพลเรือนระหว่างประเทศ
 : กรณีศึกษา ICAO กับประเทศไทย*. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาความสัมพันธ์
 ระหว่างประเทศ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนวิษณ์ โรจนตันติ. (2545). *การประสานประโยชน์สาธารณะกับสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนในการ
 ตรากฎหมาย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัศกร จรรยากุล. (2560). *การระงับข้อพิพาททางเลือกในคดีผู้บริโภคโดยวิธีการไกล่เกลี่ยออนไลน์*.
 วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเอกชน, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์.
- ภิชญา จงอุดมการณ์. (2563). *กลไกการระงับข้อพิพาทในคดีผู้บริโภคข้ามแดนสำหรับอาเซียน*.
 คุยฉินพนธ์ นิติศาสตรคุยฉินบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- วิทวัฒน์ สะลาม. (2557). **ปัญหาการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการในสัญญาสัมปทานกิจการโทรคมนาคม**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ปริธีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วรรณ วิจาระนันท์. (2548). **หลักความได้สัดส่วนในระบบกฎหมายไทย**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณัทย์ ชมบุญ. (2546). **การระงับข้อพิพาทโดยกระบวนการวิธีพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการในสัญญาปกครองไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีสัญญาก่อสร้างทางด่วน**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภชัย ประไพเนพ. (2560). **การพัฒนาระบบการบริหารจัดการคดีผู้บริโภค**. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารกระบวนการยุติธรรม, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สราลี ดำเนินผล. (2552). **การระงับข้อพิพาทในกิจการโทรคมนาคม: ศึกษากระบวนการระงับข้อพิพาทระหว่างผู้ให้บริการและผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริกานต์ อยู่เรือง. (2562). **มาตรการทางกฎหมายในการนำระบบการระงับข้อพิพาทออนไลน์มาใช้ในประเทศไทย**. ดุษฎีนิพนธ์. นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สามารถ ตราชู. (2560). **การนำหลักนิติรัฐมาใช้ในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดารัตน์ ตรีเทพ. (2562). **มาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของคนโดยสารทางอากาศระหว่างประเทศ**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- แสงระวี สวัสดิบุตร. (2551). **ปัญหาที่เกิดจากการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันต์ไชย ศักดิ์เดชยนต์. (2553). **การคุ้มครองสิทธิของผู้โดยสารเครื่องบิน : ศึกษากรณีในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายธุรกิจ, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- อมรรัตน์ อำนวยเสนา. (2562). *ความเหมาะสมของการนำวิธีไกล่เกลี่ยมาใช้ในการระงับข้อพิพาททางปกครองในศาลปกครอง*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อาจารย์ ตรีชุกุล. (2559). *ปัญหาประเภทและความรับผิดชอบของผู้ขนส่งในการรับขนของทางอากาศระหว่างประเทศ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารสาร บทความ

- ภคเดช คมสัน. (2560). สถานะทางกฎหมายของแพทยสภาฝรั่งเศส. *วารสารวิชาการศาลปกครอง*, 17(2).
- ภัทรารวรรณ เกตุลักษณ์. (2563). การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยภาคเอกชน: ศึกษาตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 *The Journal of Law, Public Administration and Social Science*, 6(1).
- วัฒนากร อุทัยวัฒน์กุล (ผู้เรียบเรียง). การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง ร่างกฎหมายคุ้มครองสิทธิของผู้โดยสารทางอากาศ: อดีต ปัจจุบัน อนาคต. *วารสารกฎหมายขนส่งและพาณิชย์นาวี*, 17(24).
- สิทธิกร ศักดิ์แสง และจักรกฤษณ์ วรวิโร. (2559). มาตรการภายในฝ่ายปกครองมีฐานะเป็น “กฎ” หรือเป็น “คำสั่งทางปกครอง” หรือไม่ ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539. *วารสารราชนครินทร์*, 13(29).
- ศลทร คงหวาน /นิวัฒน์ มีลาภ. (2558). การระงับข้อพิพาทนอกศาล กรณีศึกษา การระงับข้อพิพาทด้วยอนุญาโตตุลาการ. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 8(3).

เอกสารอื่นๆ

- กรพจน์ อัครวินวิจิตร. (ม.ป.ป.). *หลักนิติธรรมกับบริการสาธารณะของรัฐ*. เอกสารโครงการอบรมหลักสูตรนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 4 วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. ตะวัน มานะกุล. (ม.ป.ป.). *กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในประเทศไทย*. เอกสารโครงการสำรวจองค์ความรู้เพื่อการปฏิรูปประเทศไทย มูลนิธิสธารณสุขแห่งชาติ.
- ส่วนพัฒนาระบบและข้อกำหนด สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม. *คู่มือการอนุญาโตตุลาการ: แนวคำพิพากษาเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการ*.

เอกสารต่างประเทศ

หนังสือ

- Albert Fiadjoe. (2004). *Alternative Dispute Resolution: A Developing World Perspective*. Cavendish Publishing Limited.
- Benjamin L. Scott and Andrea Trimachi. (2020). *Fundamentals of International Aviation Law and Policy*. Routledge.
- Beverly DeMarr and Suzanne De Janasz. (2014). *Negotiation and Dispute Resolution*. Pearson Education Limited.
- Datuk Professor Suntra Rajoo. (n.d.). *Law, Practice and Procedure of Arbitration*. LexisNexis.
- David Mackenzie. (2010). *ICAO: A History of the International Civil Organization*. University of Toronto Press.
- Edward Brunet, Charles B. Craver and Ellen E. Deason. (2016). *Alternative Dispute Resolution: The Advocate's Perspective: Cases and Materials*. Carolina Academic Press.
- Francesco Rossi Dal Pozzo. (2015). *EU Legal Framework for Safeguarding Air Passenger Rights*. Springer.
- Francisco J. Urbina. (2017). *A Critique of Proportionality and Balancing*. Cambridge University Press.
- Igor V. Karaman. (2012). *Dispute Resolution in the Law of the Sea*. Martinus Nijhoff Publishers.
- Jean-Claude Zarka. (2016). *En poche DROIT, Droit Public*. Gualino éditeur.
- Jerome T. Barrett with Joseph P. Barrett. (2004). *A History of Alternative Dispute Resolution: The Story of a Political, Cultural, and Social Movement*. Jossey-Bass A Wiley Imprint.
- John Burwell Garvey and Charles B. Craver. (2021). *Alternative Dispute Resolution: Negotiation, Mediation, Collaborative Law and Arbitration*. Carolina Academic Press.
- Martin Loughlin. (2010). *Foundations of Public Law*. Oxford University Press.
- Micheal W. Pearson and Daniel S. Riley. (2015). *Foundations of Aviation Law*. Ashgate
- Neil Andrews. (2016). *Arbitration and Contract Law: Common Law Perspectives*. Springer.
- Professor Ron Bartsch. (2018). *International Aviation Law: A Practical Guide*. Routledge.
- Roger Fisher and William Ury. (1991). *Getting to Yes*. Penquin.
- Ruwantissa Abeyratne. (2014). *Convention on International Civil Aviation: A Commentary*. Springer.

Stephen B. Goldberg, Frank E.A. Sander, Nancy H. Rogers and Sarah Rudolph Cole. (2012).

Dispute Resolution: Negotiation, Mediation, and Other Processes. Wolters Kluwer Law & Business.

Tania Sourdin. (2016). *Alternative Dispute Resolution*. Thomson Reuters (Professional) Australia Limited.

Theodore W. Kheel. (1999). *The Keys to Conflict Resolution: Proven Methods of Settling Disputes Voluntarily*. Four Walls Eight Windows.

Edited by Dacian C. Dragos, Bogdana Neamtu. (2014). *Alternative Dispute Resolution in European Administrative Law*. Springer.

Edited by Michael L. Moffitt and Robert C. Bordone. (2005). *The Handbook of Dispute Resolution*. Jossey-Bass A Wiley Imprint.

Edited by Pablo Cortes. (2016). *The New Regulatory Framework For Consumer Dispute Resolution*. Oxford University Press.

Edited by Paul Stephen Dempsey and Ram S. Jakhu. (2017). *Routledge Handbook of Public Aviation Law*. Routledge.

Edited by Vesna Lazic and Steven Stuij. (2018). *International Dispute Resolution: Selected Issues in International Litigation and Arbitration*. Springer.

วารสาร บทความ

Aharon Barak. (2010). Law & Ethics of Human Rights (Vol. 4 Issue 1.) Proportionality and Principle Balancing. *The Supreme Court of Israel & Radzyner School of Law*.

Alternatives. (1994). *Commentary How to design a Dispute Resolution Program*.

Lucy Budd and Stephen Ison. (2020). Supporting the needs of special assistance (including PRM) passengers: An international survey of disabled air passenger right legislation. *Journal of Air Transportation Management*.

Prof. Dr. Ludwig Weber. (2018). The Chicago Convention. *Institute of Air and Space Law, McGill University*.

Nilgün Serdar simsek and Kerim Bölten. (n.d.) *General Overview as to the Distinction between Litigation and Alternative Dispute Resolution Methods*.

Sara Drake. (2020). Delay Cancellations and compensation: why are air passengers still finding it difficult to enforce their EU rights under Regulation 261/2004. *Maastricht Journal of European and Comparative Law*.

ฐานข้อมูลออนไลน์

ประเทศไทย

กรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ. (2561). *สหภาพยุโรป (The European Union - EU)*.

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://europetouch.mfa.go.th/th/content/89715-%E0%B8%AA%E0%B8%AB%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%9B-the-european-union-eu?cate=5d6abf7c15e39c3f3000146e>

เครือข่ายกฎหมายมหาชนไทย. (2553). *LE SERVICE PUBLIC*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.public-law.net/publaw/view.aspx?id=1525>

คลังความรู้ธุรกิจมุสลิมไทยโพสต์. (ม.ป.ป.). *ประวัติความเป็นมาของการบินไทย*. (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <https://business.muslimthai.com/main/index.php?page=sub&category=25&id=537>

พิศิษฐ์ แก่นคำ. (ม.ป.ป.). *คำสั่งทางปกครอง*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://web.krisdika.go.th/data/activity/act79.htm#_ftn1

สมชาย พิพิธวัฒน์ (ม.ป.ป.). *๑๐๐ ปีกฎหมายการบิน*. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก: <https://drive.google.com/file/d/1tT1leDjmUjcqVElay71RWjEDv0ntHRf/view?fbclid=IwAR2Od2L90OwAMO4ZDLdFdMGB1pm3vDrOmMXbzVirjg7OUz6mmj9h8Pm8ac8>

สำนักข่าว BBC News ไทย. (2020). *การบินไทย : รัฐบาลสั่ง ก.คลัง ลดสัดส่วนถือหุ้นลงเหลือ 48% ให้ 3 เดือน แผนฟื้นฟูการบินไทยต้องเสร็จ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.bbc.com/thai/thailand-52718193>

สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย. (2561). *ขั้นตอนการร้องทุกข์หรือร้องเรียน*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: ระบบแจ้งเรื่องร้องเรียน (caat.or.th)

สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย. (2562). *การขนส่งทางอากาศและอากาศยาน : สถิติการขนส่งทางอากาศ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.caat.or.th/th/archives/category/data-research-th/air-traffic-th/transport-statistics-th>

- สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย. (2562). *การขนส่งทางอากาศและอากาศยาน : สถิติการขนส่งทางอากาศ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.caat.or.th/th/archives/49463>
- สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย. (2566). *สิทธิผู้โดยสารสำหรับเที่ยวบินภายในประเทศ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.caat.or.th/th/archives/57090>
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. (2565). *รายงานผลการดำเนินงาน*. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก: https://ocpb.go.th/more_news.php?offset=0&cid=29&startoffset=0 Declaration of Human
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. (2566). *สิทธิของผู้บริโภค*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.ocpb.go.th/news_view.php?nid=9764
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. (2023). *ระบบร้องทุกข์ผู้บริโภค*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [ระบบร้องทุกข์ผู้บริโภค \(ocpb.go.th\)](http://ocpb.go.th)
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. (2023). *รายงานการรับเรื่องร้องทุกข์ทั่วประเทศ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [รายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล - OCPB Connect](https://ocpb.go.th/ocpb-connect)

ต่างประเทศ

- AESA. (n.d.). *Alternative dispute resolution*. (Online). Available: <https://www.seguridadarea.gob.es/en/ambitos/derechos-de-los-pasajeros/resolucion-alternativa-de-litigios>
- Augusta Abogados. (2022). *New ADR proceeding aims to improve resolution of air passenger disputes*. (Online). Available: <https://www.lexology.com/commentary/aviation/spain/augustaabogados/new-adr-proceeding-aims-to-improve-resolution-of-air-passenger-disputes-1>
- Augusta Abogados. (2023). *Latest updates on Spain's New ADR Procedure for air passenger disputes*. (Online). Available: <https://www.lexology.com/commentary/aviation/spain/augustaabogados/latest-updates-on-spains-new-adr-procedure-for-air-passenger-disputes>
- Aviation ADR. (2023). *AIRLINE' SCHEME RULES AMENDED MAY 2021* (Online). Available: <https://www.aviationadr.org.uk/wp-content/uploads/2022/05/AviationADR-Scheme-Rules-airline-May-09-2022.pdf>
- Aviation ADR. (2019). *Purpose and scope*. (Online). Available: <https://www.aviationadr.org.uk/about-aviationadr/>
- Canadian Transportation Agency. (n.d.). *Organization and mandate*. (Online). Available: <https://otc-cta.gc.ca/eng/organization-and-mandate>

- Canadian Transport Agency. (n.d.). *Resolution of Disputes through Mediation - A Resource Tool*. (Online). Available: Resolution of Disputes through Mediation - A Resource Tool | Canadian Transportation Agency (otc-cta.gc.ca)
- International Civil Aviation Organization (ICAO). (1944). *Convention on International Civil Aviation*. (Online). Available: <https://www.icao.int/publications/Pages/doc7300.aspx>.
- International Civil Aviation Organization (ICAO). (2023). *CONVENTION ON INTERNATIONAL CIVIL AVIATION SIGNED AT CHICAGO ON 7 DECEMBER 1944*. (Online). Available: <https://portal.icao.int/icao-net/ICAO Documents/chicago.pdf>
- International Civil Aviation Organization (ICAO). (2017). *DOC 9587 Policy and Guidance Material on the Economic Regulation of International Air Transport: Part 5 Consumer protection*. (Online). Abstract: https://www.icao.int/sustainability/Documents/Doc9587_en.pdf.
- International Civil Aviation Organization (ICAO). (2018). *DOC 9626 Manual on the Regulation of International Air Transport: Chapter 10. Air Passenger*. (Online). Abstract: https://www.icao.int/sustainability/Documents/Doc9626_en.pdf
- Constitutional Council. (n.d.). *DECLARATION OF HUMAN AND CIVIC RIGHTS OF 26 AUGUST 1789*. (Online). Available: <https://www.conseil-constitutionnel.fr/en/declaration-of-human-and-civic-rights-of-26-august-1789>
- EUR-Lex Access to European Union law. (n.d.). *Treaty Establishing European Economic Community: EEC Treaty*. (Online). Available: EUR-Lex - xy0023 - EN - EUR-Lex (europa.eu)
- EUR-Lex – Access to European Union Law. (2023). *DIRECTIVE 2013/11/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 21 May 2013 on alternative dispute resolution for consumer disputes and amending Regulation (EC) No 2006/2004 and Directive 2009/22/EC (Directive on consumer ADR)*. (Online). Available: <https://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013L0011&qid=1683287251010>
- EUR-Lex – Access to European Union Law. (2023). *Regulation (EC) No 261/2004 of the European Parliament and of the Council of 11 February 2004 establishing common rules on compensation and assistance to passengers in the event of denied boarding and of*

- cancellation or long delay of flights, and repealing Regulation (EEC) No 295/91.* (Online). Available: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32004R0261>
- EUR-Lex – Access to European Union Law. (2023). *Case C-173/07 paragraph 40.* (Online). EUR-Lex - 62007CJ0173 - EN - EUR-Lex (europa.eu)
- EUR-Lex – Access to European Union Law. (2023). *case C-22/11 – Finnair.* (Online). Available: EUR-Lex - 62011CJ0022 - EN - EUR-Lex (europa.eu)
- InfoCuria. (1986). *Judgment of the Court of 30 April 1986. Criminal proceedings against Lucas Asjes and others, Andrew Gray and others, Andrew Gray and others, Jacques Maillot and others and Léo Ludwig and others : C209-213/84.* (Online). Available: <https://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=93506&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4183032>
- INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE. (1972). *REPORTS OF JUDGMENTS, ADVISORY OPINIONS AND ORDERS APPEAL RELATING TO THE JURISDICTION OF THE ICAO COUNCIL (INDIA V. PAKISTAN).* (Online). Available: <https://icj-cij.org/sites/default/files/case-related/54/054-19720818-JUD-01-00-EN.pdf>
- James Chen. (2022). *Best Alternative to a Negotiated Agreement (BATNA).* (Online). Available: <https://www.investopedia.com/terms/b/best-alternative-to-a-negotiated-agreement-batna.asp>
- The Court of Justice. (2012). *JUDGMENT OF THE COURT (Third Chamber) 4 October 2012, In case C-321/11.* (Online). Available: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=128002&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1530706>
- United Kingdom Civil Aviation Authority. (2023). *Alternative Dispute Resolution Information for ADR providers.* (Online). Available: <https://www.caa.co.uk/Our-work/Aboutus/Alternative-Dispute-Resolution/>
- United Kingdom. (2023). *How the CAA could help if you are not satisfied with the response from your airline or airport.* (Online). Available: <https://www.caa.co.uk/passengers/resolving-travel-problems/how-the-caa-can-help/how-the-caa-can-help/>
- United Kingdom Civil Aviation Authority. (2017). *Civil Aviation Publication 1602: ADR in the*

aviation sector – a first review. (Online). Available: https://publicapps.caa.co.uk/docs/33/CAP1602_ADR%20in%20the%20aviation%20sector%20%E2%80%93%20a%20first%20review.pdf

United Kingdom Civil Aviation Authority. (2023). *CAA Scheme Charges (Operating Licences, Air Transport Licences, Foreign Registered Aircraft Operating Permits, Third Country Operator Certificate, Alter Native Dispute Resolution Scheme and Scarce Capacity Allocation Certificate)*. (Online). Available: [https://publicapps.caa.co.uk/docs/33/FY23-24%20CAA%20Statutory%20Charges%20Consultation%20Response%20\(CAP2525\).pdf](https://publicapps.caa.co.uk/docs/33/FY23-24%20CAA%20Statutory%20Charges%20Consultation%20Response%20(CAP2525).pdf)

Vie-publique. (2023). *La notion de service public*. (Online). Available: <https://www.vie-publique.fr/fiches/20223-la-notion-de-service-public>